

Szankciók kezelése hitelintézeti oldalról a változó nemzetközi politikai helyzetben

Alkalmazkodási módok a gyakorlati példákon keresztül

Mizsák Márta

TÉMAKÖRÖK

- Bevezető. Igérem, szubjektív lesznek!
- Történelmi kitekintés a válságok tükrében
- SWIFT kérdés. Fétis? Áthidalható?
- Iráni fizetési módok és bankolás a szankciók tükrében.
- Oroszországi tapasztalatok
  - 2014. A szankciók, embargók, ellenszankciók kezdete, folyamatossá válása
  - 2022. A szankciók erősödése

BEVEZETŐ

A szankciók megelőző jellegű intézkedések, amelyekkel az EU tagországok képesek gyorsan reagálni az olyan politikai kihívásokra és fejleményekre, amelyek ellentétesek az Unió céljaival és értékeivel.

Szankciókkal sújthatók például a következők:

- terrorizmus
- a nukleáris proliferációval kapcsolatos tevékenységek
- az emberi jogok megsértése
- külföldi területek anektálása
- szuverén országok szándékos destabilizálása

Az EUs szankciós térképen jelenleg 34 ország és 4 általános fejezet (terrorizmus , emberi jogok, kiber támadás, vegyi fegyverek) található különböző formában.

Szankciók komplexitása:2011-2019 között a US Office of Foreign Assets Control (OFAC) és az EU Kb. 147 féle szankciót rendelt el , ebből 47 vonatkozott(ik) a pénzügyi szolgáltatásokra. 2020-ra az USA több mint tízezer entitás ellen vezetett be szankciókat – tízszer annyival szemben, mint 2000-ben

KONKRÉT TERÜLETEKET CÉLZÓ SZANKCIÓK

-Diplomáciai szankciók

diplomáciai kapcsolatok megszakítása, diplomáciai képviselőknek összehangolt visszahívása

- Szűkebb értelemben vett szankciók: meghatározott jogalapra van szükség

- fegyverembargók
- jegyzékbe vett személyek **belépésének korlátozása** (utazási tilalom),
- jegyzékbe vett személyek vagy szervezetek **vagyonai eszközeinek befagyasztása**
- egyes gazdasági ágazatokat sújtó **gazdasági szankciók** vagy korlátozások, a bizonyos árukra elrendelt behozatali vagy kiviteli tilalmat, a beruházási tilalmat és a bizonyos szolgáltatások (pl. pénzügyi) nyújtásának tilalmát is beleértve

- Szankciók az ENSZ keretében vagy saját kezdeményezésre

Az EU saját kezdeményezésére, vagy az ENSZ Biztonsági Tanácsa által elfogadott határozatok végrehajtása érdekében alkalmazhat szankciókat.

- ENSZ-szankciók

Az EU végrehajtja az ENSZ Biztonsági Tanácsa által elfogadott összes szankciót

- Vegyes szankciórendszer

Az EU megerősítheti az ENSZ szankcióit azzal, hogy az ENSZ Biztonsági Tanácsa által bevezetett szankciókon túl további intézkedéseket fogyanatosít

- Autonóm uniós szankciók

A Tanács saját kezdeményezésű szankciók bevezetéséről is határozhat.

TÖRTÉNELMI KITEKINTÉS

A blokádok jól ismert háborús szankciók

A szankciók alkalmazása az I. világháború után erősödött meg, a kormányok Woodrow Wilson amerikai elnök vezetésével megállapodtak, hogy a nemzetközi vitákat katonai fellépés helyett gazdasági intézkedésekkel kezelik.

A szankciók hatása és eredményessége a következetességtől és a csatlakozott felek számától függ.

Eredmény: korlátozott siker

- COCOM (Coordinating Committee for Multilateral Export Controls)-lista egy, a keleti blokk országait sújtó, multilaterális kereskedelmi embargó volt , 1947 (1954)-től, A COCOM-lista egy csúcstechnológiai termékeket tartalmazó feketelista volt, de mit keresett rajta a nadrágtartó???
- Kuba, Észak Korea, Venezuela

1990-es évek változás: az ENSZ Biztonsági Tanácsa (BT) elkezdett átfogó szankciókat bevezetni egyes országok ellen. Az ENSZ BT 1990-ben pénzügyi és kereskedelmi embargót rendelt el Irakkal szemben válaszul annak Kuvait elleni inváziójára.

Kikerülési technikák? Banktechnikai, finanszírozástechnikai, ügynöki

SWIFT KÉRDÉS. FÉTIS? ÁTHIDALHATÓ?

Society for Worldwide Interbank Financial Telecommunication, La Hulpe, belga jogi személyiségű szövetkezet, bankok tulajdona.

Ráépülő infrastruktúra, szolgáltatás : kivonategyeztetés, treasury, corporate treasury, nyilvántartások, KYC, stb.

Országlekapsolás : ENSZ Biztonsági Tanácsa által elfogadott határozatok alapján

- -Líbia
- -Észak- Korea
- -Irán

Egyes bankok lekapcsolásával, vagy ország lekapcsolásával senkinem fog meg, nem zárol egyetlen centet sem, a SWIFT-ben nincsenek értékek, csak annyi változik, hogy a jövőben a partnerbankok és így az ügyfelek nem tudják használni a praktikus megcímkézést, üzenetküldést, stb.

Áthidalható, de nagyon drága..... (sok rendszer back up)

A különböző államok és szervezetek más rendszer fejlesztésében is érdekeltek, alternatívának tekinthető az orosz SPFS, a kínai CIPS és az uniós (leginkább észak-európai) INSTEX is.

IRÁN

1979 óta vannak életben különböző szankciók.

ENSZ Biztonsági Tanács határozata alapján – az iráni bankok lekapcsolása a SWIFT-ről 2012- 2016 között.

Szankciók pénzügyi ágazatban: az iráni központi bank és a nagyobb iráni kereskedelmi bankok vagyoni eszközeinek befagyasztása, továbbá értesítési és felhatalmazási rendszert vezetett be az iráni pénzügyi szervezetek számláira történő, bizonyos összeghatár feletti átutalások vonatkozásában

EU szankciórendszer.

Nemzetközi Atomenergia Ügynökség megerősítése: Irán teljesítette a JCPOA szerinti nukleáris kötelezettségeit, 2016 januárjában feloldották az iráni nukleáris programmal kapcsolatban hozott összes uniós gazdasági és pénzügyi szankciót.

DE! Érvényben marad, többek között: fegyverembargó, rakétatechnológiával kapcsolatos szankciók, bizonyos nukleáris vonatkozású szállításokra és tevékenységekre vonatkozó korlátozások, bizonyos fémekre és szoftverekre vonatkozó rendelkezések, amelyekre engedélyezési rendszer vonatkozik, egyéb kapcsolódó listák

2021

Population, million ~85.0

GDP, current US\$ billion 249.7

GDP per capita, current US\$ 2936.3

School enrollment, primary (% gross)^a 110.7

Life expectancy at birth, years 76.7

Literacy (%) 87,9

JCPOA Joint Comprehensive Plan of Action . Iran deal,

IRÁN

- Bankok – állami túlsúly. Iszlám bankolási szabályok .
- Állami transzfer ellenőrzés és engedélyezés
- Kamat helyett „részesedés”, „projekt finanszírozás”, „ bérleti szerződés”
- Hitelezés „célsegítség” formájában (esküvő, autócsere, építkezés, részesedés kivásárlása, stb.).
- SWIFT nélkül visszaállítás a telex, kulcsolás, közvetítők rendszerére.
- MIR Business Bank Moszkva, TK Bank Belorusz, Örményország, Melli Bank Azerbajdzsán, szabad kereskedelmi övezetek Törökországban és Egyesült Arab Emírségekben (EAE), stb.
- Havaleh (Hawala)– VIII század óta működő fizetési rendszer Dél Ázsiában és a Közel- keleten. (Díj :1-2% + 50 USD), bárhonnán elérhető.
- Speciális feltételekkel kötött akkreditívek
- Fizetések 3 alapmodell szerint:
  - 1. USD vagy EUR-ban külföldön lévő fent említett külföldi bankban egy számlára , amelynek tulajdonosa hivatalosan nem köthető az iráni partnerhez.
  - 2. Számlanyitás valamelyik iráni bankban külföldön, pl MIR Business Bank , egy tételre, az iráni partner kérelme eredeti és a megállapodás hiteles másolata csatolásával.
  - 3. IRR számlanyitás iráni bankban , iráni szabadkereskedelmi övezetben lévő külföldi cégnek, ebben az esetben barterrel hozható ki a pénz

OROSZORSZÁG

Válságkezelésben és szankciók kezelésében komoly tapasztalatokkal rendelkezik.

A lakosság tűrőképessége nagyon magas

A szankciók többsége nem mindenkihez jut el

The mechanism for the review of the Russian Federation temporary restrictions on import of certain categories of products

Short overview

20/9/2014

The legal framework for the temporary restrictions

The Presidential Decree No. 560 of 6.08.2014 "On application of special economic measures in order to ensure security of the Russian Federation"

- Set time limits: 1 year
- Defines (but does not specify) scope of limitations: agricultural products, raw materials, foodstuffs etc.
- Defines (but does not names) the range of countries who introduced sanctions against Russian Federation

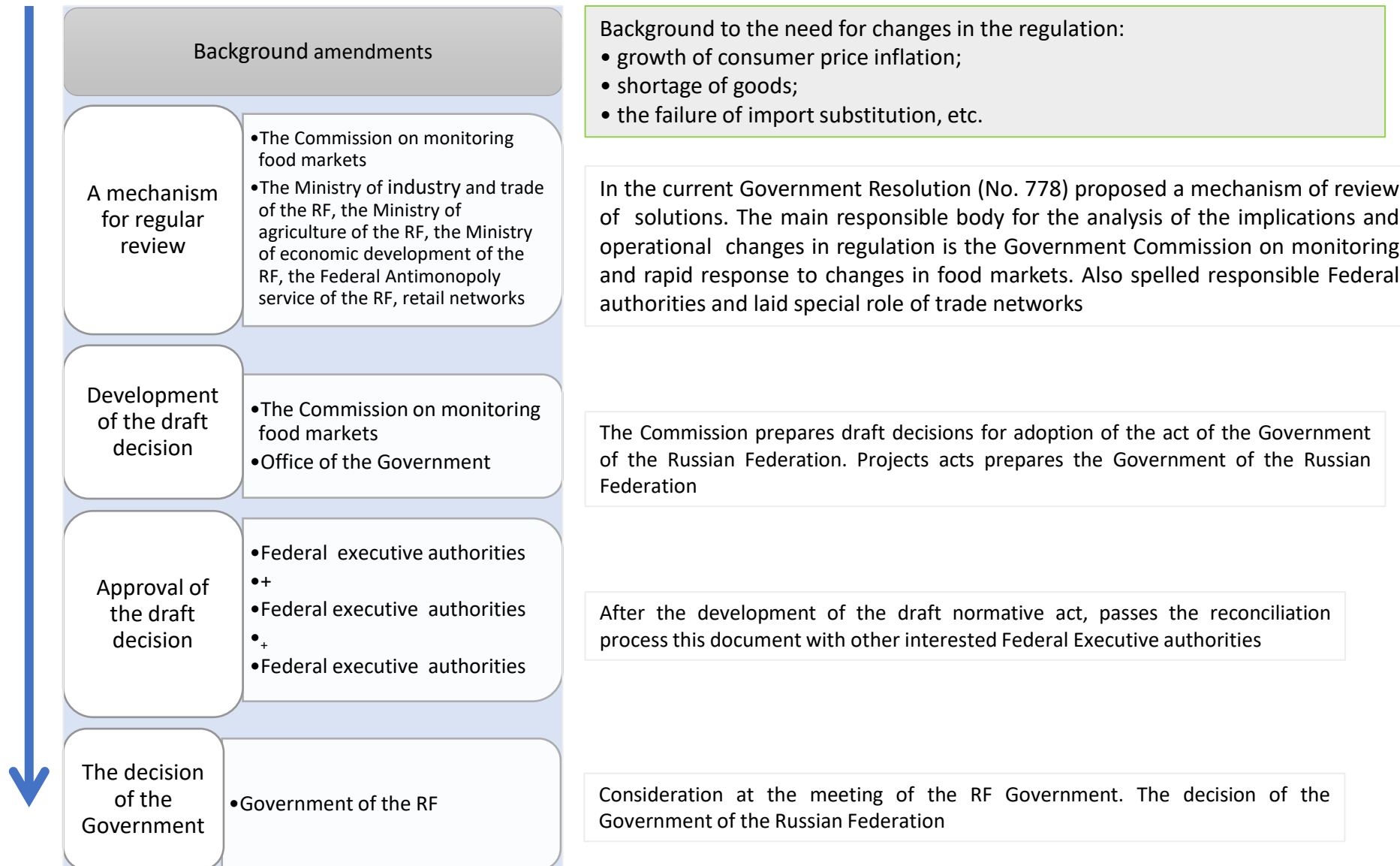
The RF Government Decree No. 778 of 7.08.2014 "On measures to implement the decree of the RF President "On the application of the special economic measures in order to ensure security of the Russian Federation""

- Identifies product categories: meat, poultry, offal, fish, dairy products, vegetables and fruits etc.
- Defines country of origin: USA, Canada, EU, Australia and Norway
- Clarifies the implementation mechanism of the regulation and revision of restrictions

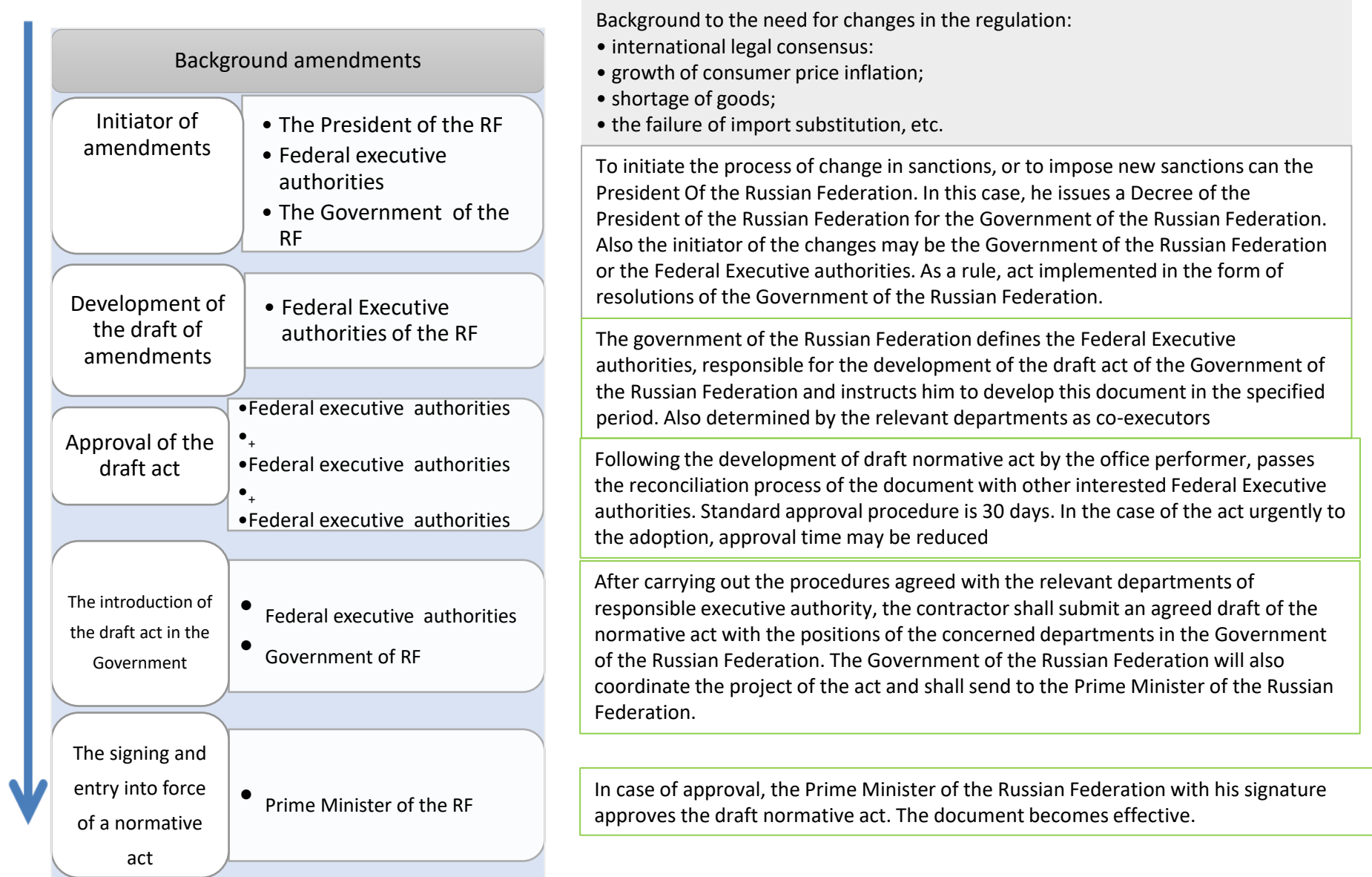
Criteria for review of the temporary restrictions (The Government Decree of RF No. 778 of 7.08.14)

1. **The growth of consumer inflation** (if the sanctions will increase food prices for consumers).
2. **Shortage of goods** (in case, if sanctions cause a reduction in supply and the deficit on certain product groups in the market to the final consumer).
3. **The failure of import substitution** (in case of domestic companies will not be able to provide citizens with products replaceable in scope and quality, in comparison with European counterparts).
4. **The high social value of the goods** (if the deficit or reduce its quality can lead to social unrest, the infringement of the rights of certain categories of citizens and reduce their health. Example diet and sports nutrition).
5. **Low quality or high cost Russian counterparts** (if the Russian manufacturer is unable to provide the appropriate quality and cost).
6. **International legal consensus** (if the parties at the international level, a decision was made to de-escalate conflict, the possible impact of WTO sanctions regime etc.).
7. **The consensus in the framework of the Eurasian Economic Union (EEU)** (in case of pressure from the governments of Kazakhstan, Belarus, new members of the EEU or Eurasian Economic Commission in consequence of the negative impact of sanctions on the commodity markets of these countries).

Mechanisms of review of the temporary restrictions (case 1.)

Mechanisms for review of temporary restrictions (case 2.)

CHIEF PARTICIPANTS

The Government of the RF

The Prime Minister

The First Deputy Prime Minister

The Deputy Prime Minister

The Government commission for food market monitoring and rapid response to changing conditions on food markets

The Ministry of Agriculture,

The Ministry of Economic Development,

The Ministry of Industry and Trade

The Federal Anti-Monopoly Service

The Federal Customs Service

Additionally

The president of the RF

The Bank of Russia

The Eurasian Economic Commission

... and others ->

... THE OTHERS

- the sanctions were imposed a year with the possibility of revision
- may be imposed quotas on certain products (such as pork)
- also, can take restrictions: The Rosselkhoz nadzor and Rospotrebnadzor*
- import and import of goods in the Russian legislation there are two things (импорт и ввоз), "free interpretation"
- could be restrictions on tenders for public procurement (e.g., medical products)
- After the first review some products were excluded from the list (e.g., lactose-free milk)
- "it is impossible to pretend that something is missing"
- the role of local executive authorities (the power of mayors and governors)
- informal phone calls and conversations !
- Crimea

NYUGATI SZANKCIÓK- KONTRASZANKCIÓK 2014 ÓTA

- A szankciók kezdete.
- A tőkepiaci műveletek korlátozása . Listák .
- Orosz bank- orosz leánybank- külf. leánybank Oroszországban
- „Összegek” letartóztatása” külföldi bankok által, többletlikviditási igény
- 2014. december . Egy hét alatt a lakosság megtakarításának az értéke kb. 60 % csökkent. Előrehozott vásárlások.
- Kamatemelés- árfolyamingadozás
- Inspektorok kirendelése a 100 legnagyobb bankba teljes hozzáférés biztosításával a rendszerekhez
- Bizalom hiánya a bankpiacon maradt . Kockázatok (zero-hours risk, előszállítások, stb)
- A fogyasztói kosár megváltoztatása (borscs kosár) . Nincs iránta bizalom

Kártyarendszerek túlreagálására adott válasz???

Válaszlépések: embargó egy sor árucikkre (élelmiszer, gyógyszerek, stb). Üres polc nem lehet a boltokban!
Külföldi cégek és leányvállalataik kitiltása az állami közbeszerzési rendszerből (drágulás...)
Eredmény???

OROSZORSZÁG 2021-IG

- Állami bankok döntő túlsúlya 2014 óta, 2022.jan.1-re 370 bank maradt
- Valutakontroll erősítése egyrészt, gyengítése a másrészt (pl. turizmus)
- Iszlám jog szerinti akkreditívnyitás és finanszírozás engedélyezése 2014-től (VTB)
- Banklicenszek visszavonása, max. 5 a Top 50 csoportból
- Megmarad az idegesség és a bizalomhiány
- Növekszik tovább az állam részesedése a piacokon
- A vállalati hitelezés továbbra sem tud élénkülni
- A piacot az élénkülő jelzáloghitelezés (lakás) és fogyasztási hitelezés fogja mozgatni?
- Megjelent az állami garancia az exportbiztosítási körben
- A jegybank jóváhagyta a pénzügyi technológiák fejlesztésére vonatkozó iránymutatásokat a 2018-2020 közötti időszakra.

OROSZORSZÁG 2022. MÁJUS KÖZEPÉN

Újabb szankciós csomag

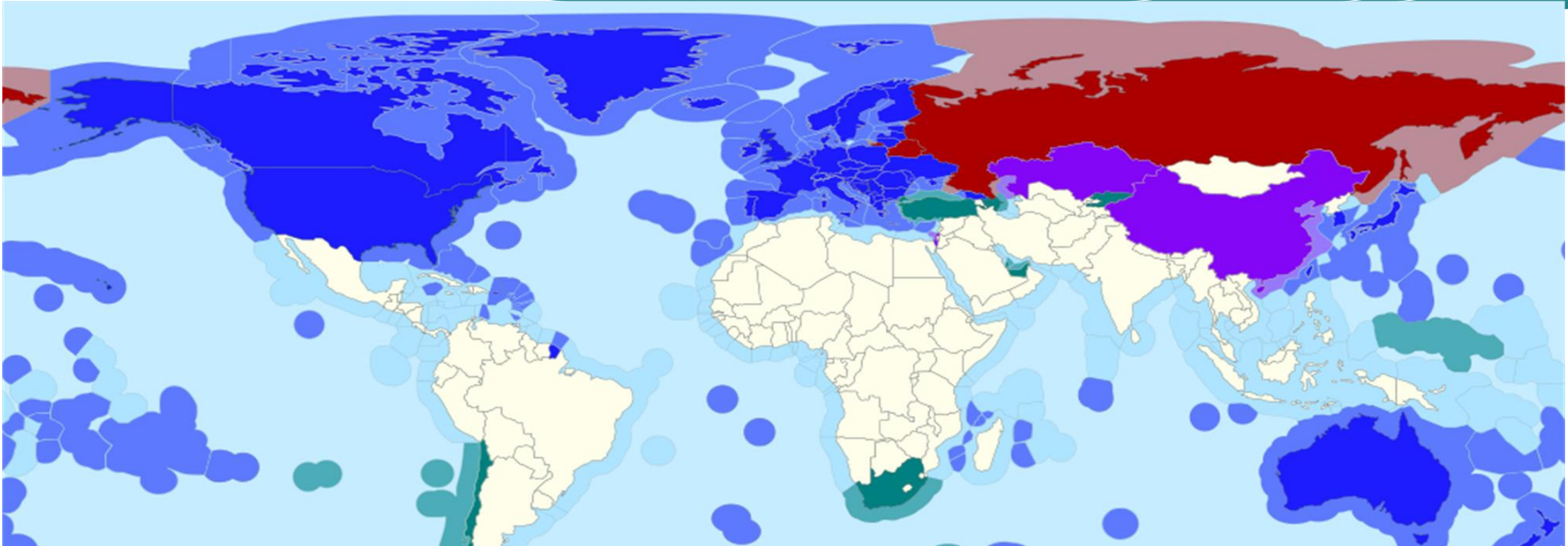
- 20 orosz bank lekapcsolása a SWIFT rendszerről (Bank Otkritie, Novikombank, Promsvyazbank, Rossiya Bank, Sovcombank, Vnesheconombank (VEB) és VTB Bank, stb.)
- Orosz állami tartalékok 2/3-nak zárolása külföldön
- A VISA és MASTERCARD külföldön nem működik, csak lejáratáig Oroszország területén
- Külföldi bankok önfinanszírozása az orosz piacról
- Külföldi tőkebefektetések leállítása, korlátozások az EU tőke- és pénzügyi piacaihoz és a kapcsolódó szolgáltatásokhoz való hozzáférésére
- Kriptotárcákban elhelyezett betétek
- Jelenleg kb. 1100 magánszemély és kb. 80 jogi személy számláit zárolták
- Megtiltja az euróban denominált bankjegyek eladását, szolgáltatását, átadását vagy kivitelét Oroszországba

Orosz ellenlépések

- Az exportbevételek 80% rubelre váltása 3 napon belül
- Lehetőség orosz kiállítóknak külföldön készpénzzel fizetni
- Több devizaművelet nemrezidensek részére tiltott, nem vihetnek ki devizát
- Rezidens nem fizethet rezidensnek devizában
- Havonta max. 10 ezer USD átutalás saját devizaszámláról
- Tilos saját számlát feltölteni rubel konverzióval devizában
- Értékpapír műveletek korlátozása külföldieknek
- MIR kártyarendszer jelenleg 10 országban működik (14 szankciók előtt)
- Más rendszerek, más kontinenseken partner keresés

Ki lesz lépéselőnyben???

SZANKCIÓS TÉRKÉP

Távozó cégek: 146
Csökkenti tevékenységét: 48
Marad: 38

Távozó cégek például: Apple, IBM, HPE, Intel, AMD, Oracle, Microsoft, SAP, Autodesk, Adobe, Vmware, SAP, Google, IBM, Netflix, Google Cloud, Spotify, Sharp, Pay Pal, Dell, HP, GM, Data art, Cisco,...

FEJLESZTÉSEK A BANKSZEKTORBAN A SZANKCIÓK ALATT, 2022-IG

„ A NYUGODT ÉPÍTKEZÉS IDEJE, MIRE OLVAD – ELSŐK LESZÜNK” E. ASTANIN

Független orosz internet rendszer kiépítése

Időzónák csökkentése 11-ről 9-re, zónánkénti zárással, a rubel elleni spekuláció nehezítése

RTGS rendszer kiépítése és beüzemelése SWIFT szerinti , de nem SWIFT alapú

Sajátfejlesztésű kártyarendszer kiépítése (MIR) és kiterjesztése 14 országra.

Szociális kártyarendszer kiépítése

Digitalizálás. Nehezen megközelíthető lakott területeken a kártyarendszer átugrása

CBDC (Central Bank Digital Currency) fejlesztés, sikeres teszttel

Korszerű tőzsdei és letétkezelői rendszer létrehozása

Kormányablakok, szociális ellátás digitalizációja.

**Köszönöm a megtisztelő
figyelmet!**

